

<div><span><span></span></span></div>
<b>עין משפט</b> <div>נר מצוה</div>
<p><b>י</b> א מו"י פ"ה מהלכות בית הכמורה ה' ט':</p> <p><b>י</b>א ב מו"י פ"ו מהלכות תמידין ומוספין ה'א':</p> <p><b>י</b>ב ג מו"י פ"ח מהל' בית הכמורה ה' ה':</p> <p><b>י</b>ג ד מו"י שם ה' ו':</p> <p><b>י</b>ד ה מו"י שם פ"ה הלכה יא':</p> <p><b>א</b> ו מו"י שם הלכה א':</p> <p><b>ב</b> ז מו"י שם הלכה ו':</p> <p><b>ג</b> ח מו"י שם פרק ז הלכה ג':</p>
<span></span> <span></span>
<b>שיטה מקובצת</b>
<p><span>[א]</span> זה שהוא תיבת שהיה נמחק: <span>[ב]</span> ושלשלה המפתחות היתה קבוע בה: <span>[ג]</span> פ"י כשנכנס משער שורש הבורה:</p>
<span></span> <span></span>
<b>פ' הרא"ש</b>

הפנים דכי מני בני דרך שמאל היא לחם הפנים שהוא רביעיית לה במקצוע דרומית מערבית כיוון דלשכת הטלאים במערבית צפונית ופריך התם האמר מר כל פינות שנתח פונה לא היא אלא דרך ימין ומשני ה"מ כעבודה אבל הכא חושבנא בעלמא הוא. והא דלא פרץ התם דהכא תנן במזרחית צפונית בה גזוז בית חשמונאי [אבני המובות] צפונית מערבית בה וירדין לבית הטבילה בה וירדן קרן לה לשכת החותמות ולשבת בית המוקד וי"ל דהתם קרי להו בשם עיקר תשמישן והכא קאמר דגם אלה דברים עשר להם ותימה אמאי לא משני בלחם הפנים אקצויי מקציא מאן דאיי דמוריס לצפון מתחזיא ליה מורחית צפונית ומאן דאיי מצפון לדרום מתחזיא ליה דרומית מורחית וי"ל דלשכת בית המוקד היה בה תשמיש רב והיתה גדולה אבל לשכת לחם הפנים היה בה תשמיש מעט ולא היתה גדולה ולא שייך בה לימיר אקצויי מקציא: ז **פשפש** (כ"ז) שער קטן צמוד דרך שער גדול: **צביוש** את העזרה. לחפש אם חסר כלום כדחתן ב"פ"ק דתמיד (דף כו:). ח וירבין ש"ץ אבן. ב"פ"ק דתמיד [שם] [רובדין מאי ניהו] גורתא דאצטוואת דסלקא לאצטוואת פ"י מעלות היו בחומה מאבני גית שהיו עולים [על ידם] לאיצטוואת רחבות מתוקנות לישן שם: ובפתחות העזרה בידם. ברשותן כמפרש ואולי: ו במקום היה שם **אמה** ע"פ **אמה** ובבבא ש"ץ שיש. כל הבית היה מרוצף באבני שיש מחוברות בסיד ובבין אבל טבילא זו שהיא אמה על אמה לא היתה מחוברת והיה תחתיה חלל וטבעת היתה בה קבועה מלמעלה להגביה את הטבלא כדי

ליטול את המפתח ולטמא כלפי הקרקע היתה שלשלת תלויה בה ובאותה שלשלת הי' מחבר כל המפתחות: והגביה תשבאא במבטת. כלומר עם הטבעת הקבועה בה: וכן א"ז ישן א"ז מבחזין. מחוץ לשער בחר הבית: במסיבה. בנין תחת הקרקע: תחת הבורה. בריש יומא (דף ב.) ופרק טבול יום (דף קד:) רבי יוחנן וריש לקיש חד אמר מקום בחר הבית ובורה שמו וחי"א כל הבית קרוי בירה: תחת החי"א. סמוך לשער הטדי בשצפון ובערבון פ"י יוצא והולך בטדי א' בחר הבית שנקרא טדי:

## לד: ר"מ

**הר הבית** היה כו'. הר המוריה שעליו הצית בני רובו מן הדרום רובו של בנין צדרום ההר שבדרום ההר היה רוב תשמיש העזרה (א'): (ד') **לא** מן המזרח. פחות מן הרוב צמורה שתשמיש המזרח מועט מתשמיש הדרום ותשמיש הלפון פחות משל מזרח ומועט שבכולם צמרצע שאין תשמיש היכל כל כך ולבי מגמגם צלשון: **ב** מה לך מקיף לשמאל שואלין לו זה משיב שאני אצל והם עונין השוכן וכן שאני מנודה: (ט') **ג** לפנים ממנו. מכותל חומת הר הבית: **סורג גבוה י' עופים**. מקלעות עטים כגון לט"ש ארוגות זו על גב זו צלכסון כעין שמסרגין את המטות: **י"ג השפוחיות**. על הנס שזכו לגודרה: לפנים ממנו. מן הסורג: **החיל י' אמות**.

ז' \* **שנים** שערים היו לבית המוקד אחד פתוח לחיל ואחד פתוח לעזרה א"ר יהודה זה א'ושהיה פתוח לעזרה פשפש קמן היה לו ב' שבו נכנסין לבלוש את העזרה: ח' ז' **בית המוקד** כיפה ובית גדול היה מוקף רבידין של אבן וזקני בית אב ישנים שם ובפתחות העזרה בידם י' ופרחי כהונה איש כסותו בארץ: ט' ומקום היה שם אמה על אמה וטבלא של שיש וטבעת היתה קבועה בה ושלשלת זושהמפתחות היו תלויות בה הגיע זמן הנעילה הגביה את הטבלא במטבעת ונטל את המפתחות מן השלשלת ונעל הכהן מבפנים ובן לוי ישן לו מבחוץ גמר מלגעול החזיר את המפתחות לשלשלת ואת הטבלא למקומה נתן כסותו עליה ישן לו ט"ה אירע קרי באחד מהם יוצא והולך לו במסיבה ההולכת תחת הבורה והנרות דולקים מכאן ומכאן עד שהוא מגיע לבית הטבילה ר"א בן יעקב אומר במסיבה ההולכת תחת החיל יוצא והולך לו בטדי:

**הדרן עלך בשלשה מקומות**

**הר י' הבית היה ה' מאות אמה על ה' מאות אמה י' רובו מן הדרום שני לו מן המזרח שלישי לו מן הצפון מיעוטו מן המערב מקום שהיה רוב מדרתו שם היה רוב תשמישו: ב' ה' כל הנכנסין להר הבית נכנסין דרך ימין ומקיפין ויוצאין דרך שמאל חוץ ממי שאירעו דבר שהוא מקיף לשמאל מה לך מקיף לשמאל שאני אבל השוכן בבית הזה יחמךך שאני מנודה השוכן בבית הזה יתן ובלבך ויקרבוך דברי ר"מ א"ל רבי יוסי עשיתן כאילו עברו עליו את הדין אלא השוכן בבית הזה יתן בלבך ותשמע לדברי חבריך ויקרבוך: לפנים**

החותמות היא שגזוז בה בני חשמונאי אבני מנזח. והלשכה שיש בה מדורות האש ששם מתחמם מי טעבל כמו שנתבאר בתחלת תמיד היא נקראת בשלישי מתמיד לשכת בית המוקד. והוא שאמר כאן עליה שבה וירדין לבית הטבילה ודע זה: ז' כבר זכרנו בתחילת תמיד שמצית המוקד היו נכנסים לחפש העזרה כל יום והיו נכנסין על פתח קטן וכבר יציינו צאורה זו שהקדמו השני פתחים אחד צדרומו לצד לפון העזרה והא' צפוני לצד החיל כמו שהוא מוצאר צאורה: ח' לפי הנראה ממשנה זו שהיו צריכים מפתחות לסגור הדלתות והיו מנעולי דלתותיהם צלי ספק דומים למנעולים הנקראים צלשון ערבי אקפ"ל אלול"צ וצלע"ז קאדייני"ש דעורני"ו שעושים אותם אכליו ואינם נסגרים אלא צמפתחותיהם שבהם נפתחים. וכבר זכרנו פ"י הלכה זו בתחילת תמיד: ט' ר"א בן יעקב אומר. שאינו חורר טבול יום זה לבית המוקד אלא יואל להר הבית לפי שטדי הוא השער הצפוני משער הר הבית כמו שזכרנו כבר בפרק זה.

**הר הבית** וכו'. אמרו שהעזרה לא היתה צאמצע הר הבית אלא היה הרוחק שיש בין חומת הר הבית ובין חומת העזרה לצד דרום יותר מן הרוחק שיש ציניהן מצד המזרח והרוחק ממזרח יותר מהצפוני והצפוני יותר מן המערבי והניג מלייר עכשיו זה ואלייר החיל והסורג עזרת הנשים הנוכרת צכאן צפרק הזה כדי שתהא צורה אחד ולא נצטרך להרבות חוה היא צורת זה (ב.) **ב** פירוש ג] זה כגון מי שנכנס על שער שושן הצירה אינו הולך לצד שער מולדה אלא לצד שער טדי וכן תקפו לכל הנכנס על שער משהערים. וענין כאליו עברו עליו את הדין. שעברו חק ועניינם אין חוששין לניינם אלא פוסקין עליו שחטא ונתחייב אצלם נדוי ודברי רבי יוסי אמת:

## הר הבית פרק שני מדות

### ר"ש

הר הבית היה רובו מן הדרום רובו של בנין צדרום ההר היה רוב תשמיש העזרה (א'): (ד') **לא** מן המזרח. פחות מן הרוב צמורה שתשמיש המזרח מועט מתשמיש הדרום ותשמיש הלפון פחות משל מזרח ומועט שבכולם צמרצע שאין תשמיש היכל כל כך ולבי מגמגם צלשון: **ב** מה לך מקיף לשמאל שואלין לו זה משיב שאני אצל והם עונין השוכן וכן שאני מנודה: (ט') **ג** לפנים ממנו. מכותל חומת הר הבית: **סורג גבוה י' עופים**. מקלעות עטים כגון לט"ש ארוגות זו על גב זו צלכסון כעין שמסרגין את המטות: **י"ג השפוחיות**. על הנס שזכו לגודרה: לפנים ממנו. מן הסורג: **החיל י' אמות**. עשר אמות רחבה מן הסורג לחיל מדלא קמני הכא גבוה דקמני בסורג שמע מינה אורך ורוחב קא חשיב וגבוה לא נתנו שיעור דתנן לקמן כל הכתלים שהיו שם גבוהים חוץ מכותל מזרחי שבו הכהן השורף את הפרה מכיון ורואה פתחו של היכל בשעת הזאת הדם ואם לא היה נמוך כותל מזרחי זה של החיל לא היה מלניו רואה מעל גבי פתח היכל צמרפרש ציומא (דף נו:). ושמים עשרה מעלות היו שם: וטלפא. משך שלה ופעם אחר רבי החיל עשר אמות גובה כותלו (ט) ומוסב על גובה הכותל הסורג: חוץ משל אולם. שמים עשרה מעלות שצין אולם ולמנזח שנינו לקמן ושלחה אלה: (על כל הפתחים כו' חוץ משל אולם. שרותבו עשרים אמה צדומו הבית וגבוהו ארבעים אמה: היו לכן שקופות. סיפין עשויין צבדין לשם הקשם הדלת ואפילו צלל אולם שאין בו דלת היו שקופות מוחותבו עשרים אלים וסיפין כל צורך הדלת: חוץ משל טדי. שאין לו בנין סף: ז' צאנים מנזחוט זו על גב זו. צלחת חקוק חצי הפתח משקוף העליון וחקק חצי מוחה מכאן ומאי חקוקה מכאן: מוטות. לא ידעתי לשוני: **שנעשה צנן נס**. מפורש ציומא (דף נח:). **מלביב**

קרינ"ש כהנ: **ד' מן הכותל המזרחי**. של החיל שהיה נמוך כעשר אמות לראות מעליו פתחו זה היכל צמסכת יומא (דף נו:). **ה עזרה נשים**. היא חומת העזרה החיצונה והמקום קרוי כן: היה קל"ט על קל"ט. והכל פניו חצר גדולה חוץ צד' מקצועותיה שם ארבעים כל אחת ואחת ואיני יודע אם מרובעות היו אצל של יחזקאל היו ארבעים אורך ושלשים רוחב ולסוף קלי"ה אמות היתה חומה והצדילה ציץ עזרת נשים לעזרת ישראל מלצד ט"ו מעלות ועולות מתוכה לעזרת ישראל כמפורש: **ולא היו מקורות**. הלשכות האלה אלא כמין חלרות הן: וכן הן עמידות להיות. (א) של יחזקאל לעמיד צלח חלרות צלח תקרה כדי לנצל צמורן אף זבח העם שלמי המזדה ואלי מיר ככתוב צמשנה. ויוציאני מחצר הפנימית היא עזרת ישראל אל החצר החיצונה היא עזרת נשים וחומה גבוהה היתה שם בין לשון קטורות מתקטן תרגום קיטור. העשן של המצבלים עולה למעלה שאין על גביהן תקרה היא מרפסת המהלכת סביב כל החצר החיצונה ללשכות אל הרצפה צמקרא מפורש ולימדנו קטורות שעל אותן מקצועי החצר פוסקת אותה הרצפה כדי להעלות עשן למעלה: **היא היסה לשם המאורעים**. ששם היו טובלין מיפק להכניס ידיהם לצהוות לחזות עליהן מדם האשם והשמן שכל הנכנס לעזרה טעון ביאת מים והלשכה לא נתקדשה: וטלפא היסה. כל חומת העזרה החיצונה פנויה מכולם צראשונה ולצנוף הקיפיה בסיסטרא זיזין וגוזזטראות נעלו צחומה וצנו עליה תקרה ומרפסת לנורך שמחת בית השואבה המפורש בסוכה שלא יתערבו שם אששים ונשים: **מסובה**. מעזרת נשים לעזרת ישראל: **עומדים נשים**. לויס בתחלת

היתה שם בין שמי שערים אלים ואולמים כמו שכתוב אלא שאין מקורות

ואומר אני מה לשון קטורות מתקטן תרגום קיטור. העשן של המצבלים עולה למעלה שאין על גביהן תקרה היא מרפסת המהלכת סביב כל החצר החיצונה ללשכות אל הרצפה צמקרא מפורש ולימדנו קטורות שעל אותן מקצועי החצר פוסקת אותה הרצפה כדי להעלות עשן למעלה: **היא היסה לשם המאורעים**. ששם היו טובלין מיפק להכניס ידיהם לצהוות לחזות עליהן מדם האשם והשמן שכל הנכנס לעזרה טעון ביאת מים והלשכה לא נתקדשה: וטלפא היסה. כל חומת העזרה החיצונה פנויה מכולם צראשונה ולצנוף הקיפיה בסיסטרא זיזין וגוזזטראות נעלו צחומה וצנו עליה תקרה ומרפסת לנורך שמחת בית השואבה המפורש בסוכה שלא יתערבו שם אששים ונשים: **מסובה**. מעזרת נשים לעזרת ישראל: **עומדים נשים**. לויס בתחלת

היתה שם בין שמי שערים אלים ואולמים כמו שכתוב אלא שאין מקורות

**הר הבית** וכו'. אמרו שהעזרה לא היתה צאמצע הר הבית אלא היה הרוחק שיש בין חומת הר הבית ובין חומת העזרה לצד דרום יותר מן הרוחק שיש ציניהן מצד המזרח והרוחק ממזרח יותר מהצפוני והצפוני יותר מן המערבי והניג מלייר עכשיו זה ואלייר החיל והסורג עזרת הנשים הנוכרת צכאן צפרק הזה כדי שתהא צורה אחד ולא נצטרך להרבות חוה היא צורת זה (ב.) **ב** פירוש ג] זה כגון מי שנכנס על שער שושן הצירה אינו הולך לצד שער מולדה אלא לצד שער טדי וכן תקפו לכל הנכנס על שער משהערים. וענין כאליו עברו עליו את הדין. שעברו חק ועניינם אין חוששין לניינם אלא פוסקין עליו שחטא ונתחייב אצלם נדוי ודברי רבי יוסי אמת:

**כשאדם**

**צ'שמאל**. כשנכנס להר הבית פונה דרך שמאל ומשאליין [אותו] למה מקיף לשמאל והוא אומר שאני אבל: **עשיתן באילו** עברי ע"ז את חזין. כאשר אתה אומר שיתן בלכם לקרבו משמע דשלא כדיון וחקיהו ומתפללין שיהפוך את לבם לקרבו ואינו כן כי בדיון נדוהו והקרוב תלוי בו שיכניע את לבו לשמוע לדברי חבריו ויקרבוהו ועל זה ראוי להתפלל:

### מסורת הש"ס

(א) ממד כה: (ג) ממד (ה) כה: (א) ג'יל צללס וכו"א משהיה שנתשניות, (ד) צ"ל לו, (ט) שייך לדף שאחר זה, (ו) צ"ל מזי, (ז) ג"א צמברה וכו"ה צדפוס נאפול,

### הגהות הב"ח

(א) **כפ"י** הרי"ש ד"ה הר הבית וכו' העזרה הס"ד ואלי"כ מ"ה [שני לן] מן המנחת: (א) ד"ה ורי"צ מעלות וכו' ומוסב. ג"צ האל דקאמל עשרה אמות: (א) ד"ה וכן הן עמידות להיות כמו של:

**פ' הרא"ש** (הבשרף) פרק שני

א הר הבית היה ת"ק אמה על ת"ק אמה. נקרא הר על שכן נכון יהיה הר בית ה' בראש ההרים והיתה היקף הר הבית ת"ק אמה על ת"ק אמה מרובע וכו' הר היו החיל ועזרת נשים והעזרה וההיכל ורמו לת"ק (שמות כז) אורך החצר מאה באמה ורחב חמשים בחמשים שאין ת"ל בחמשים מלמד שבחצר המשכן א' מחלק חמשים שבהר הבית כיצד חלוק ת"ק על ת"ק והצדעות ג' על ג' והיו ק' צדעות של ג' על ג' הר חצר המשכן א' מחמשים מהר הבית: ורובו מן הדרום. רוב בנין הלישכות היו בדרומו של ת"ק על ת"ק והיינו דכתיב ביהושעאל [מ'] יריחתי אל הר גבוה מאד ועליו מבונה עיר מגוב שהיה כמבנה הבנין עליו מגוב כהחיא דרשי' (ז) פ"ק דטוטה וחברותן שבע שנים נבנתה הז דכתיב [וההלים מחן] ירכתי צפון קרית מלך רב לפי שמקום שהוא שפל ממנו וכן לא היתה המזרח מבונה כמו הדרום וכן הצפון שפל מן המזרח והמערב מן הצפון: שם היה רוב תשמיש. כי בחדרים והלישכות היו משתמשים: **ב** כל הנכנסין להר הבית נכנס דרך ימין. כשהוא עסק בחר הבית ואותו מקום שצריך לילך שם אם הוא פונה לשמאלו הוא קרוב לאותו מקום אין רשות לפנות לשמאלו כדי להתקרב לאותו מקום אלא צריך לפנות דרך ימין ולהקיף עד שיגיע לאותו מקום ואז יוצא דרך שמאל לכניסתו אבל כל היולכו רק ימין אף ביציאתו וכניסתו במלאכת המשכן יליף לה מקרא משלשה פונים מורחה [מ"א ד'] שאין ת"ל פונים ד' פעמים אלא כל פינות שאהא פונה בעזרה ובהר הבית פונים לימין ויומא דין:] לראש המזבח פונים לימין: **שהוא מקיף**

<sup>[א]</sup> צמורן אף זבח העם שלמי המזדה ואלי מיר ככתוב צמשנה. ויוציאני מחצר הפנימית היא עזרת ישראל אל החצר החיצונה היא עזרת נשים וחומה גבוהה היתה שם בין לשון קטורות מתקטן תרגום קיטור. העשן של המצבלים עולה למעלה שאין על גביהן תקרה היא מרפסת המהלכת סביב כל החצר החיצונה ללשכות אל הרצפה צמקרא מפורש ולימדנו קטורות שעל אותן מקצועי החצר פוסקת אותה הרצפה כדי להעלות עשן למעלה: היא היסה לשם המאורעים